

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 14.

Ljubljana, 16. mal. srpana 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Lj. Stiasny — Kamnik: Podobice v abecedniku. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Vprašanja in odgovori. — Književnost. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Iz logaškega okraja. — Iz novomeškega okraja. — Iz postojnskega okraja. — Iz radovljiškega okraja. — Z Iga. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Podobice v abecedniku.

IX. e — Eva.

1. Pripovedovanje.

Adam in Eva.

Prvi človek je bil Adam. Nekdaj da Bog Adamu trdno spanje in mu vzame jedno izmed njegovih reber in naredi iz rebra ženo. Ko se Adam zbudi, pripelje mu Bog ženo. Adam se razveseli ter ženo imenuje Evo, to je mater vseh živih. Adam in Eva sta v raji prav srečno živela. To je bilo prelepo življenje. Gledala sta v obličje svojega stvarnika in se pogovarjala s svojima angeljema varuhoma. Razumela sta govorjenje živalij in vseh drugih rečij, katere dandanes smatramo neživimi. To je bilo pač veselje sprehajati se ali potovati. Povsod so ju živali, cvetice itd. prijazno nagovarjale. Po dnevi kazalo jima je pot svetlo solnce, a po noči blede luna. Ako sta zgrešila pot, vprašala sta vsikdar solnce ali luno.

Ostala pa nista vedno dobra, ampak jedla sta zapeljana od kače od prepovedanega sadú. In zgodilo se je, kakor beremo v svetem pismu: Ljubi Bog je spodil prva človeka v daljni svet. Ljubi Bog je bil zaradi tega tudi tako žalosten, da je raj vzdignil v nebesa. Sedaj je tam, kjer je bil popred raj, puščava.

2. Pouk in nazorni nauk.

Ali sta bila prva človeka Bogu pokorna? Za vsako nepokorščino sledi kazen. Najhuje sta bila kaznovana Adam in Eva. Nič več nista gledala v obličje svojega stvarnika. Nič več se nista mogla pogovarjati s svojima angeljema. Le-ta ju sicer nista zapustila, a ostala sta jima nevidna. Poprej sta imela vsega v obilosti, a sedaj sta morala v potu svojega obraza priboriti si svoj kruh. Govorjenja živalij, rastlin itd. nista več razumela in postale so jima sovražne. Najhujša kazen pa je bila, da:

Vse na svetu mora umreti,
Vse za prvi greh trpeti.

3. Uganka.

Kdo ni imel ne očeta ne matere?

X. c — cerkev.

1. Pripovedovanje.

Pobožna mati in njena sinova.

Nekega velikega praznika reče plemenita gospa svojim sinovoma: „Oh, ko bi pač danes tudi jaz mogla iti v cerkev, da bi tam s pobožnim ljudstvom k Bogu molila. A zame je predaleč hoditi peš v mesto in naša kočija mi zdaj nič ne pomaga, ko smo konje prodali zaradi slabih časov“.

Njena sinova pa koj privlečeta kočijo ter se ponudita materi, da jo hočeta v kočiji v cerkev peljati, dasiravno je bila cerkev precej daleč. Mati se res vsede v kočijo in plemenita mladeniča vlečeta kočijo namesto kônj.

Vse ljudstvo je bilo živo ganjeno vidčviš toliko pobožnost matere in otročjo ljubezen njenih sinov. Od mestnih vrat do cerkve jim je nastiljalo pot s cvetjem in zelenim listjem ter radostno vpilo: „Blagor srečni materi in njenima plemenitima sinovoma!“

Pouk.

Ta dva sinova sta se ravnala po četrti božji zapovedi, ki se glasi: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da se ti bo dobro godilo na zemlji. Ljubila sta pa tudi Boga, kajti vedela sta, da:

Največja čednost na svetu je ta
Ljubiti roditelje in Boga.

3. Nazorni nauk.

Cerkev je največje in najlepše poslopje v vasi. V cerkvi je oltar, prižnica, krstni kamen, kor in klopi. Pri oltarji berejo mašnik sv. mašo, na prižnici nam pripoveduje o ljubem Bogu, pri krstnem ka-

menu smo bili kršeni. Na koru pa zabučje pri sv. maši orglje ter zapojó pevci. Cerkev je hiša božja. Kadar ste v cerkvi, govorite z Bogom. Hodite radi v cerkev!

Pridi k maši, kristijan,
Če le moreš — vsaki dan.

XI. č — črešnja.

1. Pripovedovanje.

Otroci v gozdu.

Otroci na kmetih imajo časi daleč v šolo. Zato čakajo drug družega iz iste vasi. Združeno stopa mala četa po poljih in po gozdih.

Na kmetih ne utegnejo roditelji dosti paziti na otroke. Delati morajo namreč pogostoma na polji do poznega večera. Časi torej otroci ne hodijo naravnost iz šole domov, kakor po mestih. Zlasti poleti in jeseni se jim ne mudi posebno. Spotoma nabirajo rdečih jagod ali gob.

Iz neke vasice so hodili Matijče, Blažek, Ivanka, Lenica in Pavlek vsak dan v šolo. Pot je držal skozi velik gozd. Otrokom je bilo ostro zapovedano, naj ostajajo vedno na potu in ne hodijo v gozd; kajti marsikak potnik, ki je zgrešil stezo, begal je dolgo po gošči, predno je prišel iz gozda.

Ta gozd pa je bil dokaj prijazen. Časi je gledala bistrooka srna na otroke, v dalji so videli kdaj mogočnega jelena, stopajočega pod drevesi — to jih je jako mikalo.

Zato sklenejo nekega dné, ko se vračajo domov, da hočejo oprezno nekoliko pogledati po gozdu.

Pavlek, najmlajši deček, sicer neče ž njimi, a rekó mu, da je boječ. Zdaj se ohrabri in greši zoper zapoved svojih roditeljev.

Prišedši v gozd, zavijejo precej v grmovje. Kaj ugledajo? Robidnice pri robidnicah! Čim dalje stopajo v goščo, tem lepše in sočnejše so.

Zdaj se začudijo z nova. Pred njimi se namreč razgrinja travnik, na katerem se paseta košuta in jelenče.

„Pojdimo ju gledat blizu“, zakliče Ivanka. Mali grešniki se plazijo po prstih, da se približajo košuti.

Ali zaman. Živali pobegneta, ne da bi ju bili otroci videli od blizu.

„Glejte vendar te lepe črešnje! kako so svetle!“ zakliče Blažek.

„Volčje jagode so!“ svari Lenica.

„Kaj še!“ pravi Blažek in seže po sadu. Predno mu utegnejo zabraniti, pojé strupeno jagodo.

Lenica obledi od strahu. Poznala je strupene jagode prav dobro, kajti tudi ona jih je bila jedla nekoč.

Ko bi ji tedaj ne bil hitro pomagal spreten zdravnik, prebila bi bila grozne bolečine in celo umrla.

Zdaj tudi Blažka obide strah. Hudo ga jame zvijati. Ne dolgo in vije se po tleh ter ječi in stoče. Kaj storiti? Kje je pot? Otroci so jo zgrešili popolnoma.

Oprezno se odpravi Matijček, da bi poskal stezo. Ali že za pol ure se vrne brezupen. Pove jim, da je še globlje zašel v goščo. Vseh pet jame sedaj kričati na vse grlo. Ali nihče se ne oglasi, samo srakoper žvižga svojo pesem na visoki jelki.

Zdaj se napotita Pavlek in Ivanka, a tudi zaman. Jokaje se vrneta k ječečemu Blažku, kateri je moral bljuvati — k njegovi sreči. Otroci pokleknejo in prosijo Boga, da bi jim oprostil pregrešek in jim pokazal pravi pot.

V tem se zmrači. Roditelji so bili v skrbeh za otroke. S hlapci in deklami se odpravijo jih iskat.

Srečno jih najdejo napósled. Ali dolgo so morali iskati in jih neprestano klicati na glas. — Kakšni so bili otroci! Roke in noge krvave od trnja, obleka raztrgana; vsi zmrzli ždé okoli stokajočega Blažka.

Blažka nesó domov. Tudi njemu pomaga zdravnik, ali dókaj bolečin je prebil,

predno je ozdravil. Otroci so odslej slušali roditelje in hodili po pravem potu. Volčjih jagod so se izogibali že od daleč. Ali pa ni žalostno, da jih je šele škoda zmodrila?

Pouk.

Kadar hodite zjutraj zunaj, vstajajte lépo na potu. Nikar ne hodite v goščo, dasi vas vabijo cvetlice. Veselite se dišečih dreves in želišč ter poslušajte vesele ptičke, ki prepevaje skačejo od drevesa do drevesa. Morda ugledate celo kako veverico, ki ravnokar steče čez pot in se nato bliskoma požene na bližnje drevo. Kako li pleza visoko! Kar izginila vam je izpred očíj.

Ali tudi tedaj, ko je solnce že popilo rosne bisere, nikar ne hodite daleč s pota. Kaj lahko bi se izgubili. Utegnili bi zamuditi kosilo ali večerjo, poleg tega bi pa ljube roditelje jako skrbelo, ako bi se ne vrnili o pravem času. — Nikar tudi ne jejte jagod, katerih ne poznate. Nedolžno se vam smejo zapeljivi sadki, utegnili bi pa prijeti celo za volčjo ali strupeno črešnjo. Slabo bi se vam izplačala sladkosnednost, morda bi celo umrli. Prepričali bi se, da:

Kdor naukov ne spoštuje,
Zdravje svoje zametuje.

2. Nazorni nauk.

Črešnja je drevo. Raste na vrtu. Ima lépo, belo cvetje. Kadar cvetje odpade, prikažejo se črešnje. Nar preje so zelene, potem rdeče. Prav sladke so in ukusne. Gotovo jih prav radi jeste.

Črešnjam podobne so volčje jagode, katere so strupene. Te pa ne rasejo na drevsah, ampak nizko pri tleh. Ne jejte črešenj, katerih ne poznate.

3. Uganka.

Je belo ko sneg, zeleno ko detelja,
Rdeče kot kri, otrokom diši.

Ij. Stiasny — Kamnik.